

УДК 343.91:343.359

А. В. Іванов, Криворізький прокурор з нагляду за додержанням законів у транспортній сфері Дніпропетровської області, здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого», м. Харків

КРИМІНОЛОГІЧНА ФУНКЦІЯ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПОДАТКОВИМ ЗЛОЧИНАМ

Стаття присвячена розгляду кримінологічної функції органів прокуратури у сфері запобігання податковим злочинам, вносяться пропозиції щодо її удосконалення.

Ключові слова: кримінологічна функція, прокуратура, запобігання, податкові злочини.

Спеціально-кримінологічне запобігання злочинам реалізується через систему уповноважених на це суб'єктів. Від них безпосередньо залежить ефективність правоохоронної діяльності, успіх у досягненні завдань із протидії злочинам. Невід'ємною складовою системи спеціально-кримінологічного запобігання злочинам, у тому числі у сфері оподаткування, є органи прокуратури України.

Проблеми запобігання злочинам органами прокуратури вже тривалий час привертають увагу вчених-кримінологів. Відзначимо праці О. І. Алексєєва, В. В. Голіни, Л. М. Давиденка, О. Г. Кальмана, Т. В. Корнякової, С. С. Мірошніченка, В. Б. Ястребова та ін. Науковцями аналізуються як загальнотеоретичні засади запобіжної функції прокуратури, напрями та форми її здійснення тощо, так і особливості прокурорського запобігання корупції, злочинам проти довілля, організованій злочинності та ін. У той же час малодослідженими видаються проблеми запобігання прокуратурою податковим злочинам, які за сучасних умов характеризуються масовістю та високим рівнем, перетворюються на вагому загрозу національній безпеці України. Так, лише у 2006 р. за ст. 212 КК України було за-

суджено 152 особи, у 2007 р. — 175 (+ 15 %), у 2008 р. — 107 (– 39 %), у 2009 р. — 142 (+ 33 %), 2010 р. — 176 осіб (+ 23 %)¹. При цьому більшість із них (82 %) засуджено за ч. 3 ст. 212 КК України, тобто за ухилення від оподаткування, вчинене в особливо великих розмірах або особою, раніше судимою за цей злочин. Не дивлячись на це, проблеми запобігання податковим злочинам прокуратурою в кримінологічній літературі висвітлюються фрагментарно, розкриваються лише окремі їх аспекти та переважно в контексті більш загальної проблематики.

На нашу думку, за сучасних умов необхідно з'ясувати місце та роль органів прокуратури в системі спеціально-кримінологічного запобігання податковій злочинності, розкрити сутність та напрями реалізації її кримінологічної функції у сфері оподаткування, визначити існуючі проблеми та можливі шляхи їх вирішення. Саме такі завдання і ставились автором при написанні даної статті.

Відповідно до Конституції та Закону України «Про прокуратуру» органи прокуратури здійснюють наглядову, слідчу, представницьку, координаційну функції та державне обвинувачення. Що стосується запобіжної (кримінологічної) функції, то вона, будучи безпосередньо не закріпленою законом, іманентно притаманна всім напрямам прокурорської діяльності, їх сутності та внутрішньому змісту. В межах кожного напрямку роботи прокуратури виокремлюються кримінологічні сторони, що спрямовуються на усунення (нейтралізацію) причин і умов злочинів та, об'єднуючись, складають єдину кримінологічну функцію прокуратури. Вона полягає у цілеспрямованій роботі органів прокуратури щодо випередження, обмеження й усунення криміногенних явищ та процесів, що зумовлюють злочини, недопущення потенційних злочинів на різних стадіях їх кримінального формування та відзначається специфікою прокурорських повноважень, форм і методів превентивного призначення.

Перш ніж перейти до аналізу особливостей запобігання прокуратурою податковим злочинам, слід визначити та обрати для цього підхід, який був би найбільш вдалим з позиції точної та

¹ За інформацією, наданою Державною судовою адміністрацією України.

всеохоплюючої характеристики відповідної діяльності, її напрямів, став би загальною науково обґрунтованою основою для розвитку та поглиблення спеціального кримінологічного знання. З цією метою звернемось до профільних наукових досліджень кримінологічної функції органів прокуратури. Так, Л. М. Давиденко та О. О. Бандурка в межах цієї функції виокремлюють запобігання злочинам: а) засобами прокурорського нагляду; б) засобами правової пропаганди; в) у процесі розслідування та розкриття злочинів¹. З позиції В. В. Голини, основними напрямками реалізації запобіжної функції прокуратури є кримінологічний аналіз злочинності, участь у розробці заходів з її запобігання, нагляд за дотриманням законодавства про запобігання злочинності, сприяння профілактичній роботі громадськості, участь у правовому вихованні громадян та координація дій правоохоронних органів². У свою чергу, Т. В. Корнякова схвалює попередній підхід, відзначає його переваги та доповнює кримінальним переслідуванням як функцією органів прокуратури, що наділена превентивним потенціалом та реалізується шляхом порушення кримінальних проваджень і підтримання державного обвинувачення в суді. У зв'язку з цим вчена виділяє не лише аналітико-прогностичний, координаційний та ідейно-виховний прояви кримінологічної функції прокуратури, а й її правоохоронну складову³. Такий підхід, з нашої позиції, повною мірою відповідає теоретичному обґрунтуванню кримінологічної функції органів прокуратури, її сутності та змісту, положенням чинного законодавства, враховує головні сторони запобіжної діяльності, а отже, загалом може бути використаний та покладений в основу характеристики запобігання прокуратурою податковим злочинам.

¹ Давиденко Л. М. Противодействие преступности: теория, практика, проблемы / Л. М. Давиденко, А. А. Бандурка. – Х. : НУВД, 2005. – С. 181.

² Голина В. В. Работа органов внутренних дел, суда и прокуратуры по предупреждению преступности / В. В. Голина. – Х. : Юрид. ин-т, 1981. – С. 59.

³ Корнякова Т. Кримінологічна функція органів прокуратури щодо запобіганням злочинам проти довкілля / Т. Корнякова // Право України. – 2011. – № 1. – С. 234–237.

Так, *аналітичний напрям* запобіжної функції прокуратури щодо податкових злочинів полягає в кримінологічному аналізі податкової злочинності на загальнодержавному або регіональному рівнях. Цей аналіз є основою всієї профілактичної роботи органів прокуратури, їх наглядової та іншої діяльності, дозволяє виділити основні напрями спеціально-кримінологічного запобігання, розробити обґрунтовані та економічно доцільні профілактичні заходи, правильно координувати дії правоохоронних органів у протидії податковій злочинності. Своєрідним продовженням аналітичної роботи прокуратури є їх безпосередня участь у розробці та практичній реалізації програм боротьби (профілактики) зі злочинністю. Підтвердженням цього є проведене нами вивчення регіональних та міських програм профілактики злочинності, а також власний практичний досвід роботи автора в органах прокуратури України. Наприклад, прокуратура Дніпропетровської області вже традиційно відіграє активну роль у проведенні кримінологічного аналізу злочинності в регіоні, її детермінант, визначенні конкретних запобіжних заходів, які доцільно внести до регіональної програми профілактики правопорушень, бере безпосередню участь у їх практичній реалізації. Так, відповідно до Регіональної програми профілактики правопорушень на 2011–2015 рр., що затверджена рішенням Дніпропетровської обласної ради від 25 березня 2011 р., прокуратура області визначається відповідальною за проведення моніторингу стану законності та правопорядку в регіоні з урахуванням факторів, що сприяють загостренню криміногенної ситуації, визначення та аналізу причин і умов, що сприяють правопорушенням у сфері економіки, з метою вироблення спільних профілактичних дій тощо¹.

Іншим напрямом запобігання прокуратурою податковим злочинам є *правоохоронна діяльність*. Вона складає головний зміст діяльності прокуратури, спрямовується на реалізацію її конституційних функцій. У системі запобігання податковій злочинності правоохоронній діяльності прокуратури відводиться особливе місце. По-перше, прокуратура здійснює нагляд за додержанням і за-

¹ Про регіональну програму профілактики правопорушень на 2011–2015 роки: Рішення Дніпропетровської обласної ради від 25 березня 2011 р. № 75-5/VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.adm.dp.ua>.

стосуванням законів, у тому числі у сфері оподаткування, вживає заходів щодо виявлення, припинення та запобігання податковим правопорушенням. Відповідно до ст. 19 Закону України «Про прокуратуру» невід’ємною складовою предмета цього нагляду є додержання законів, що стосуються економічних відносин, митниці та зовнішньоекономічної діяльності, а отже, безпосередньо стосуються питань оподаткування. Неухильне дотримання та правильне застосування законів є основною передумовою запобігання податковій злочинності. Аналіз практики свідчить, що органи прокуратури приділяють значну увагу нагляду за додержанням і застосуванням податкового законодавства. Щороку ними виявляється чимало злочинів у цій сфері. Так, у 2011 р. органами прокуратури порушено 214 кримінальних проваджень у сфері оподаткування, у тому числі 58 — про протиправне адміністрування та відшкодування ПДВ, лише за I півріччя 2012 р. — 63 таких проваджень, у тому числі 21 щодо незаконного відшкодування ПДВ¹ тощо.

Дієвим засобом запобігання податковим злочинам у процесі наглядової діяльності є застосування прокуратурою актів реагування, передбачених законом. До недавнього часу кримінологічним цілям слугували приписи, протести, подання та постанови. Проте у зв’язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань удосконалення діяльності прокуратури» від 18 вересня 2012 р. кількість актів прокурорського реагування скоротилась до подання та постанови. Подання — це акт реагування прокурора на виявлені порушення закону з вимогою щодо: а) усунення порушень закону, причин та умов, що їм сприяли; б) притягнення осіб до передбаченої законом відповідальності; в) відшкодування шкоди; г) скасування нормативно-правового акта, окремих його частин або приведення його у відповідність із законом; д) припинення незаконних дій чи бездіяльності посадових та службових осіб.

Важливою кримінологічною вимогою до подань прокурора є визначення в них конкретних пропозицій з усунення детермінант

¹ Відповідно до офіційних звітів Генеральної прокуратури України «Основні показники про роботу прокурора» за період 12 місяців 2011 р. та за 6 місяців 2012 р.

злочинів, що, на жаль, не завжди дотримується. Аналіз практичних матеріалів прокурорської діяльності, а також власний досвід роботи в органах прокуратури свідчить, що більшість із винесених прокурорами подань, у тому числі у сфері оподаткування, не містять пропозицій з усунення порушень закону, їх причин та умов. Решта цих актів реагування якщо і містить такі рекомендації, то вони формулюються в загальній формі, що ускладнює практичне їх виконання, а отже, загалом досягнення запобіжних цілей. Іноді прокурори досить категоричні у формулюваннях, фактично нав'язують піднаглядним суб'єктам певний варіант рішення з виконання вимог подання, що розглядається як втручання в їх господарську, оперативну й іншу діяльність та безпосередньо забороняється законодавством.

Говорячи про подання прокурора, в яких ставиться вимога скасувати правовий акт або його частини, підкреслимо важливість нагляду за дотриманням законодавства про запобігання податкової злочинності. Він дозволяє забезпечити законність правозастосовної діяльності із запобігання податковим злочинам, дотримання прав і свобод фізичних та юридичних осіб у сфері оподаткування. Особливістю є те, що законодавство про запобігання податковим злочинам не систематизоване, а відповідні норми знаходяться в правових актах різної юридичної сили, що регулюють відносини із запобігання злочинам у багатьох соціальних сферах (кримінальна, кримінально-процесуальна, податкова, митна, адміністративна, зовнішньоекономічна та інші галузі законодавства).

У разі виявлення в діянні особи ознак адміністративного правопорушення у сфері оподаткування прокурор виносить постанову про ініціювання притягнення її до адміністративної відповідальності. Постанова підлягає розгляду уповноваженою посадовою особою або органом у 10-денний строк, якщо інше не встановлено законом (ст. 24 Закону «Про прокуратуру»). Постанови як акти реагування зосереджують у собі значний запобіжний потенціал. Вони спрямовані на боротьбу не лише з податковою злочинністю, а й її «фоновими» явищами, перешкоджають розвитку протиправної поведінки, створюють перешкоди для переростання адміністративних податкових правопорушень у злочини. Йдеться про правопорушення,

передбачені статтями 163¹, 163², 163⁴ КУпАП та ін. Деякі вчені безпосередньо розглядають вчинення адміністративних правопорушень у сфері оподаткування (ст. 164² КУпАП) як приготування або замах на ухилення від оподаткування. У зв'язку з цим справедливо підкреслюється, що своєчасне виявлення цих правопорушень та притягнення винних до адміністративної відповідальності є дієвим засобом запобігання податковим злочинам¹.

Другим важливим напрямом правоохоронної діяльності прокуратури в контексті її запобіжної функції є нагляд за додержанням законів податковою міліцією як органом, що відповідно до положень чинного законодавства здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування у справах про ухилення від оподаткування (ст. 212 КК України). Органи прокуратури впливають на якість та ефективність цієї діяльності, вживають заходів для забезпечення її відповідності закону. Згідно зі ст. 29 Закону України «Про прокуратуру» одним із головних завдань нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, є сприяння здійсненню заходів щодо запобігання злочинам, усунення їх причин та умов.

Вивчення практики здійснення нагляду за додержанням законів податковою міліцією свідчить, з одного боку, про високу інтенсивність цієї роботи, кількість застосованих заходів, а з другого, про певні недоліки щодо її якості, наявність змістовних проблем. До недавнього часу прокурорський нагляд за податковою міліцією переважно обмежувався перевіркою факту наявності подання слідчого про усунення причин та умов податкових злочинів, без аналізу правильності встановлення причин та умов злочинів, заходів з їх усунення. При цьому не зверталася увага на недотримання вимог конкретності визначених слідчим заходів, контроль за їх виконанням тощо. На нашу думку, ці недоліки пояснюються не стільки суб'єктивними факторами, скільки недосконалістю чинного на той час КПК України. Вирішення цих проблем значною мірою пов'язується нами із набуттям чинності новим КПК України, його подальшим розвитком і вдосконаленням.

¹ Давыденко Л. М. Противодействие преступности: теория, практика, проблемы / Л. М. Давыденко, А. А. Бандурка. – Х. : НУВД, 2005. – С. 167.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про прокуратуру» Генеральний прокурор України та підпорядковані йому прокурори *координують* діяльність і правоохоронних органів, у тому числі й податкової міліції, з протидії злочинності та корупції. На виконання положень Закону та з метою підвищення координаційної ролі прокуратури було затверджено наказ Генеральної прокуратури України «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі зі злочинністю та корупцією» від 4 травня 2012 р. У ньому закріплено, що одним із критеріїв оцінки координаційної роботи прокуратури слід вважати підвищення ефективності запобігання злочинам — кримінологічну складову правоохоронної координації.

Головна мета координації (від лат. «*co*» — разом і «*ordinatio*» — упорядкування) правоохоронних органів полягає у погодженні та упорядкуванні їх спільних дій у боротьбі зі злочинністю, розмежуванні функцій при здійсненні спеціально-кримінологічних заходів. Координація дозволяє сконцентрувати зусилля правоохоронних органів, об'єднати їх в «один фронт» на основі єдиного підходу, покращити взаємодію між ними, усунути дублювання функцій, ефективно розподіляти час, фінансові та інші ресурси у боротьбі зі злочинністю.

З метою з'ясування існуючого стану координації правоохоронних органів у боротьбі з податковими злочинами, визначення проблем у цій сфері та шляхів їх вирішення нами було вивчено низку матеріалів координаційних нарад різного рівня, зокрема, Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та деяких інших областей. У результаті проведеного аналізу можемо зробити такі зауваження.

По-перше, проведення нарад, спеціально присвячених протидії податковим злочинам, сьогодні не є поширеним. Як приклад відзначимо міжвідомчу нараду керівників правоохоронних та контролюючих органів Дніпропетровської області «Про стан додержання вимог законодавства у сфері оподаткування та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, а також про стан прокурорського нагляду на цими напрямками». Організація таких нарад звичайно є позитивним прикладом, який заслуговує на його поширення. Проте

за сучасних умов це розглядається скоріше не як загальне правило, а виняток, що є неприпустимим з огляду на стабільно високий рівень податкової злочинності у зазначених регіонах.

У свою чергу, під час проведення координаційних нарад міського та районного рівнів проблеми протидії податковій злочинності далеко не завжди включаються до порядку денного. Якщо ці питання й обговорюються, то найчастіше обмежуються оперативнорозшуковим та слідчим аспектами діяльністю податкової міліції, показниками й ефективністю, не враховуючи проблем усунення причин та умов, запобігання ухиленню від оподаткування. Зокрема, на засіданнях нарад не обговорюються проблеми взаємодії у проведенні правового і кримінологічного інформування, культурно-виховної роботи та інших важливих напрямів запобігання податковій злочинності. Гіперболізація репресивної складової у боротьбі з податковими злочинами, з одного боку, свідчить про залишення ще сумнозвісної практики «гонки за показниками», що розглядаються як основний критерій ефективності роботи, а з другого, про явну недооцінку запобіжної складової координації, превентивної протидії злочинності загалом.

По-друге, рішення координаційних нарад або взагалі не містять пропозицій із протидії податковій злочинності, або нерідко є не конкретними та досить поверхневими (наприклад, рекомендується «усунути причини та умови правопорушень у сфері оподаткування», «продовжити роботу по реалізації комплексної програми протидії», «підвищити результативність розслідування кримінальних проваджень щодо незаконного відшкодування ПДВ», «виключити випадки безпідставної відмови у порушенні кримінальних проваджень» тощо). Подібні пропозиції скоріше схожі на «плакатні» заклики, ніж на кримінологічні заходи, що переслідують конкретні практичні цілі. Як справедливо підкреслює В. В. Голіна, абстрактність та декларативність заходів (типу «усунути причини та умови злочинів») дискредитує саму ідею запобігання злочинності, робить заходи практично формальними, безпредметними та далекими від виконання¹.

¹ Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навч. посіб. / В. В. Голіна. – Х. : Нац. юрид. акад. України : Право, 2011. – С. 60.

Ще одним напрямом реалізації кримінологічної функції прокуратури є *інформаційно-виховна робота*. Вона полягає у застосуванні інформаційних, роз'яснювальних, пропагандистських та інших заходів з метою усунення протиправних поглядів особистості, переорієнтації та закріплення соціально позитивних стереотипів, виховання у душі поваги до закону та правил співжиття. Утримання потенційних злочинців від вчинення злочинів — головне завдання інформаційно-виховної роботи прокуратури. Для цього органами прокуратури використовується цілий арсенал засобів: друковані матеріали виховного призначення, у тому числі відомчі видання, як-от «Вісник прокуратури», виступи в пресі, по телебаченню та на радіо, інформування представницьких органів влади з питань законності, виїзні лекції, розповсюдження кримінологічної інформації через інтегрований веб-сайт органів прокуратури України (www.gp.gov.ua) та ін.

Кримінологічне інформування є одним із найважливіших напрямів виховної роботи прокуратури спеціально-кримінологічного призначення. Кримінологічна поінформованість ставить за мету поширення серед населення відомостей про злочинність, її стан на окремих територіях, причини та умови вчинення злочинів, особу злочинця, засоби вчинення злочинів, заходи запобігання тощо¹. Так, відповідно до ст. 51¹ Закону України «Про прокуратуру» прокурори всіх рівнів на відкритому пленарному засіданні відповідної ради, на яке запрошуються представники ЗМІ, не менше як двічі на рік інформують населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці про стан законності, заходи щодо її зміцнення та результати діяльності на даній території. Відповідна доповідь прокурора традиційно містить розділ, присвячений податковій злочинності. Зокрема, у ньому висвітлюються показники податкової злочинності у певному регіоні, кількість осіб, притягнутих до відповідальності за податкові злочини, наводяться статистичні показники наглядової діяльності прокуратури за дотриманням податкового законодавства, законності при проведенні органами ДПС України оперативно-розшукових заходів, досудового розслідування, визначається кількість винесених актів реагування, результати їх розгляду тощо.

¹ Голіна В. В. Запобігання злочинності (теорія і практика) : навч. посіб. / В. В. Голіна. – Х. : Нац. юрид. акад. України : Право, 2011. – С. 68.

Схвальною є практика поширення органами прокуратури вузькопрофільних звітів із питань протидії економічній злочинності. Яскравим прикладом цього є підготовка прокуратурою Дніпропетровської області публічного звіту «Протидія фінансово-економічній кризі. Звітують прокуратури Дніпропетровщини» (2010 р.). Поряд з іншими питаннями, у ньому розкриваються особливості протидії прокуратури податковим злочинам, правові засади та напрями цієї діяльності, висвітлюються статистичні й інші матеріали, аналітичні таблиці, діаграми як в розрізі області, так і її районів¹. Вважаємо, що цей позитивний досвід повинен поширюватись, а подібні звіти мають оприлюднюватись систематично, не лише в період кризових явищ в економіці, а й після їх остаточного подолання.

Як бачимо, кримінологічна діяльність прокуратури має різносторонній характер, реалізується в конкретних напрямках із використанням передбачених законом форм і методів. Вона здійснюється на підставі норм права та отримує в них своє закріплення. Від правового забезпечення безпосередньо залежить ефективність запобіжної прокурорської діяльності, вирішення її нагальних проблем. Зазначимо, що деякі вчені пов'язують розвиток правового забезпечення кримінологічної функції прокуратури із закріпленням її як окремої функції в Законі України «Про прокуратуру»². Інші ж науковці не вважають внесення таких змін необхідним. Зокрема, Т. В. Корнякова розцінює їх як такі, що можуть викликати «перерозподіл» нормативних положень «із запобіжним ефектом» за різними напрямками функціонування прокуратури, що призведе до необхідності повної ревізії Закону крізь призму проблематики запобіжної діяльності, штучно перенавантажить його відповідними законодавчими конструкціями³.

¹ Протидія фінансово-економічній кризі. Звітують прокуратури Дніпропетровщини / Прокуратура Дніпропетровської області, Організаційно-контрольний відділ ; уклад. В. Г. Козловський. – Дніпропетровськ, 2010. – 247 с.

² Мірошніченко С. С. Запобігання злочинності – одна із функцій органів прокуратури / С. С. Мірошніченко // Проблеми законності: міжвід. зб. наук. пр. / відп. ред. В. Я. Тацій. – Х. : НЮАУ, 2005. – Вип. 75. – С. 158–162.

³ Корнякова Т. Кримінологічна функція органів прокуратури щодо запобігання злочинам проти довкілля / Т. Корнякова // Право України. – 2011. – № 1. – С. 238.

Що стосується нашої позиції, то ми розцінюємо внесення відповідних змін до Закону лише як можливі й допустимі, проте аж ніяк не вважаємо це необхідним заходом. Запобіжна складова і без того властива всім функціям прокуратури, їх внутрішньому змісту. При цьому вважаємо за доцільне розробити та затвердити профільний відомчий акт із питань боротьби з податковою злочинністю, наприклад, наказ Генеральної прокуратури України «Про організацію діяльності органів прокуратури у сфері запобігання і протидії податковій злочинності». Доцільність його прийняття зумовлюється масовістю ухилень від оподаткування, що спостерігаються за сучасних умов, та вагомою роллю прокуратури у боротьбі з ними, необхідністю спеціалізації та підвищення ефективності її діяльності у цій сфері, вимогами щодо систематизації норм про запобігання прокуратурою податковим злочинам, вирішенням організаційних та інших проблем. У цьому наказі слід визначити напрями запобігання і протидії прокуратурою податковим злочинам, особливості нагляду за дотриманням податкового законодавства, законності в кримінально-процесуальній діяльності податкової міліції, питання координації у протидії податковим злочинам, аналітичної та пропагандистської роботи у цій сфері тощо.

Підсумовуючи все викладене, відмітимо, що органи прокуратури є одними з найголовніших суб'єктів запобігання податковим злочинам. Кримінологічна функція прокуратури щодо запобігання податковим злочинам полягає у цілеспрямованій діяльності цих органів щодо випередження, обмеження і усунення криміногенних явищ та процесів, що зумовлюють злочини у сфері оподаткування, недопущенні потенційних податкових злочинів на різних стадіях їх кримінального формування та відзначається специфікою повноважень, форм і методів превентивного призначення. Вона зосереджується практично у всіх напрямках діяльності органів прокуратури та проявляється в аналітичній, правоохоронній, координаційній та інформаційно-виховній роботі. Подальший розвиток запобіжної діяльності прокуратури у сфері оподаткування пов'язується, з одного боку, з підвищенням якості, усуненням зловживань та проявів формалізму у цій сфері, а з другого – з розвитком спеціалізації прокурорської роботи щодо протидії податковим злочинам та вдосконаленням її правових засад.

Статья посвящена рассмотрению криминологической функции органов прокуратуры в сфере предупреждения и противодействия налоговым преступлениям, рекомендациям по ее усовершенствованию.

The article is devoted to the research of the criminological function of Public Prosecution Bodies in the area of tax crime prevention and counteraction. Furthermore, some recommendations on its improvement are presented.

Рекомендовано до опублікування на засіданні кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» (протокол № 6 від 22 січня 2013 р.).

*Рецензент — доктор юридичних наук, професор **В. В. Голіна.***